

Magda Dziembowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0002-4370-5356

magda.dziembowska@uwm.edu.pl

Doręczenie komornicze po zmianach dokonanych nowelizacją Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 4 lipca 2019 r. – wątpliwości interpretacyjne

Wstęp

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469)¹ dokonano obszernej modyfikacji postępowania w sprawach cywilnych. Ustawodawca wprowadził szereg zmian w obowiązujących dotychczas przepisach k.p.c. Przeprowadzona reforma procedury cywilnej miała przede wszystkim doprowadzić do efektywnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości poprzez usprawnienie, uproszczenie i przyśpieszenie rozpoznawania spraw przed sądami powszechnymi.

Dokonana nowelizacja procedury cywilnej istotnie zmodyfikowała zasady dotyczące doręczeń pozwanemu pisma wszczynającego postępowanie. Ustawodawca wprowadził w dodanej nowelizacją art. 139¹ k.p.c.² nowe rozwiązanie konstrukcyjne. Tym samym umożliwił doręczenie pozwanemu pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw za pośrednictwem komornika. Tak zwane doręczenie komornicze ma miejsce po spełnieniu licznych przesłanek przewidzianych w tym przepisie. Konsekwencją ww. nowelizacji k.p.c. była potrzeba dokonania odpowiednich zmian w ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych³.

¹ Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 z późn. zm.); dalej jako k.p.c.

² Art. 139¹ dodany przez art. 1 pkt 45 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) zmieniającej z dniem 7 listopada 2019 r. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1805 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1168 z późn. zm.); dalej jako u.k.s.

Wprowadzenie nowej instytucji podyktowane było potrzebą wyeliminowania istniejącej fikcji doręczenia w stosunku do pierwszego pisma procesowego w sprawie. W uzasadnieniu wprowadzonych zmian stwierdzono, że „(...) sądy prowadzą procesy w istocie fikcyjne, oparte na bezpodstawnym uznawaniu za doręczone pism, które w rzeczywistości nigdy nawet nie miały szans dotrzeć do pozwanych. Sytuacja taka jest nie do przyjęcia. Powaga Państwa Polskiego, w którego imieniu wydaje się wyroki, wymaga, by procesy były prowadzone rzetelnie (...)”⁴.

W niniejszym artykule podjęto próbę ukazania istoty i charakteru dokonanych zmian. W sposób szczegółowy omówiony został zakres zastosowania art. 139¹ k.p.c. Przedstawiono szereg powstałych na tym tle, w powiązaniu z innymi przepisami, wątpliwości interpretacyjnych. Ocenie poddano istotę poprawności wprowadzonego sposobu doręczenia, biorąc pod uwagę praktykę procesową. Zaproponowane zostały postulaty *de lege ferenda*. Celem publikacji jest przeprowadzenie analizy dokonanej reformy poprzez ukazanie trudności proceduralnych pojawiających się przy stosowaniu w praktyce nowej regulacji.

Doręczenia – uwagi ogólne

Regulacja dotycząca trybu i sposobu dokonywania doręczeń pism sądowych odgrywa istotną rolę w postępowaniu cywilnym. Doręczenie umożliwia bowiem zapoznanie się z treścią korespondencji przeznaczonej dla adresata. Przeprowadzenie postępowania przy nieprawidłowości dokonanego doręczenia powoduje najdalej idące w skutkach wady postępowania w postaci pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Prawidłowe doręczenie pisma procesowego stanowi jeden z podstawowych gwarantów legalności postępowania, zapewniając równe prawa podmiotom wstępującym w sprawie.

Doręczenia pism procesowych należą do wysoko sformalizowanych czynności procesowych. Obowiązuje zasada oficjalności doręczeń, polegająca na dokonywaniu doręczeń przez sąd z urzędu, bez potrzeby składania wniosku w tym przedmiocie przez stronę. Ma ona zasadnicze znaczenie dla kształtowania formalnych ram postępowania. Sąd ponosi odpowiedzialność za skuteczność, terminowość i prawidłowość dokonywanych doręczeń⁵. Wprowadzenie na podstawie art. 139¹ k.p.c. do czynności doręczenia elementu działania strony nie uchyla obowiązku sądu w zakresie podjęcia czynności z urzędu w przedmiocie doręczenia pisma wszczynającego postępowanie. Czynności komornika bowiem pozostają pod nadzorem sądu. Jest on zobowiązany do

⁴ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3137/2019, s. 154.

⁵ Zob. postanowienie SN z 22 marca 2019 r., sygn. akt I CZ 118/17, Lex nr 2698995.

kontroli prawidłowości realizacji czynności doręczenia, biorąc pod uwagę protokół z podjętych działań oraz potwierdzenie odbioru. Również strona powodowa ma możliwość kontroli podjętych poczynań w ramach skargi na czynności komornika⁶.

Szybkość i sprawność postępowania cywilnego determinowana jest m.in. efektywnością dokonywanych doręczeń. Na zapewnienie szybkości postępowania zwrócił także uwagę ustawodawca w projekcie wprowadzonej nowelizacji, stwierdzając, że co do zasady doręczenia komornicze są szybkie⁷. Nie ulega wątpliwości, że regulacje dotyczące doręczeń powinny być na tyle skuteczne, aby ewentualne trudności w ich stosowaniu nie mogłyby zostać w praktyce wykorzystywane do przedłużania postępowania przez podmioty występujące w sprawie cywilnej.

Zakres regulacji/przesłanki stosowania

Doręczenie komornicze znajduje zastosowanie w przypadku, gdy pozwany, mimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2–3¹ lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia. W takiej sytuacji fikcja doręczenia nie obowiązuje⁸. O niemożności doręczenia pierwszego pisma procesowego w sprawie pozwanemu przewodniczący zawiadamia powoda. Jednocześnie przesyła mu odpis pisma przeznaczony dla pozwanego i nakłada na niego obowiązek doręczenia pisma za pośrednictwem komornika.

⁶ I. Wolwiak, *Gwarancja dostępu do sądu w sprawie opartej na przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, „Iustitia” 2020, nr 3, s. 142.

⁷ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy..., s. 154.

⁸ Art. 139 § 2 k.p.c.: Jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma, doręczenie uważa się za dokonane. W takim przypadku doręczający zwraca pismo do sądu z adnotacją o odmowie jego przyjęcia. § 3. Jeżeli stronie podlegającej wpisowi do rejestru sądowego nie można doręczyć pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających ze względu na nieujawnienie w tym rejestrze zmiany adresu, pismo to pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany. § 3¹. Pisma dla osób reprezentujących podmiot wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu, w razie niemożności doręczenia ich w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających z uwagi na niezgłoszenie oświadczenia o zmianie adresu do doręczeń, pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że inny adres do doręczeń lub miejsce zamieszkania i adres są sądowi znane. Należy także zwrócić uwagę np. na przepis art. 143 k.p.c., który również przewiduje skutek doręczenia: Jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający.

W terminie dwumiesięcznym od doręczenia powodowi pisma zawierającego zobowiązanie powód powinien podjąć jedno z trzech możliwych alternatywnie działań: złożyć potwierdzenie do akt sprawy, że nastąpiło doręczenie pozwanemu pisma przez komornika, zwrócić pismo sądowi, wskazując jednocześnie aktualny adres pozwanego, albo zwrócić pismo sądowi wraz z dowodem, że pozwany faktycznie przebywa pod adresem, który został wskazany w pozwie. Ustawodawca uznaje, że dokonanie którejs z powyższych czynności stanowi przejaw aktu staranności powoda, umożliwiający nadanie sprawie dalszego biegu⁹. Wskazany termin (dwumiesięczny) jest terminem ustawowym. Tym samym nie zostanie on wydłużony na wniosek strony. W przypadku jego bezskutecznego upływu możliwe jest czasowe wstrzymanie przez sąd biegu postępowania¹⁰. Jeżeli powód działa osobiście, to powinno mu być przesłane pismo zawierające zawiadomienie o konsekwencjach wynikających z niewywiązania się z nałożonego na niego zobowiązania. W celu podjęcia zawieszono postępowania niezbędny jest w tej sytuacji wniosek powoda złożony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu. Postępowanie zostaje umorzone (na podstawie art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c.) w przypadku, gdy taki wniosek nie zostanie złożony w ww. terminie¹¹.

Stosowanie szczególnego sposobu doręczenia zostało wyłączone w odniesieniu do pozwanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Zgodnie z art. 505³⁵ § 1 k.p.c. w stosunku do wydanego nakazu zapłaty obowiązuje fikcja doręczenia. Nakaz zapłaty uznaje się za doręczony, gdy adres ujawniony w rejestrze PESEL jest tożsamy z adresem, pod którym zostawiono zawiadomienie. Wydaje się, że zróżnicowanie skutku doręczenia nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym oraz w elektronicznym postępowaniu upominawczym nie jest uzasadnione. Warto podkreślić, że obecnie żadna norma prawa administracyjnego nie przewiduje obowiązku meldunkowego. Tym samym zapewne wiele osób, zmieniając miejsce zamieszkania, nie wymeldowało się z poprzedniego i jednocześnie nie zameldowało się w nowym miejscu. Zatem w przypadku uznania doręczenia za dokonane, na podstawie adresu ujawnionego w numerze PESEL, strona nie ma możliwości powołania się na przesłankę „naruszenia przepisów prawa” celem złożenia skargi o wznowienie postępowania. W doktrynie podkreśla się, że powinno nastąpić ponowne doręczenie korespondencji, gdy pozwany wykaże, iż adres wskazany w rejestrze PESEL był nieaktualny¹².

⁹ E. Stefańska, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–477(16)*, wyd. czwarte, 2021, Lex, pkt 9.

¹⁰ J. Parafianowicz, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, 2022, Lex, pkt 3.

¹¹ T. Żyznowski, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Artykuły 1–366*, 2021, Lex.

¹² M. Borodziuk, *Doręczenie komornicze w praktyce sądowej po zmianach procedury cywilnej dokonanych 7 listopada 2019 roku*, „Prokuratura i Prawo” 2021, nr 3, s. 108.

Regulacja zawarta w przepisie art. 139¹ k.p.c. nie ma również zastosowania do doręczeń dokonywanych przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym¹³. Niejasność budzi zakres stosowania tego wyłączenia. Wątpliwości dotyczą postępowania egzekucyjnego, w sytuacji w której to sąd rejonowy jest organem egzekucyjnym. W tym przypadku za zasadne uznać należy zastosowanie reguł wykładni celowościowej. Słuszne wydaje się stanowisko, zgodnie z którym w tej sytuacji należałoby dopuścić doręczenie pisma za pośrednictwem komornika¹⁴.

Mocno zaakcentowany w literaturze jest pogląd, że art. 139¹ k.p.c. znajduje natomiast zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, obejmując doręczenie odpisu wniosku uczestnikowi. Bezspornie należy stwierdzić, że w tym trybie także niezbędne jest zagwarantowanie realizacji prawa do obrony oraz skuteczne poinformowanie właściwych uczestników postępowania o toczącej się sprawie. Uznanie na gruncie postępowania nieprocesowego dopuszczalności doręczeń dokonywanych przez komorników w trybie art. 139¹ k.p.c. budzi jednak wiele wątpliwości wynikających z celowościowej, jak i literalnej wykładni. W doktrynie kwestionowana jest racjonalność i zasadność stosowania analogicznego rozwiązania wprowadzonego na gruncie postępowania procesowego¹⁵. Wprawdzie art. 13 § 2 k.p.c. nakazuje zasadniczo odpowiednie stosowanie rozwiązań przyjętych w postępowaniu procesowym do innych rodzajów postępowań, to jednak problem wzbudza zakres zastosowania przepisu art. 139¹ k.p.c. w kontekście doręczeń dokonywanych w postępowaniach nieprocesowych. Trzeba zauważyć, że w przepisach szczególnych ustawodawca wprowadził odrębne regulacje dotyczące doręczenia pisma. Osobliwym przypadkiem jest postępowanie wieczystoksięgowe, w którym doręczenia podlegają autonomicznej regulacji. O jego szczególności stanowi art. 626¹² § 1 k.p.c.¹⁶, uznający – mimo braku realizacji doręczenia – skutek w postaci dokonania tej czynności. Tym samym doręczenie pisma za pośrednictwem

¹³ Art. 759² § 2 k.p.c.: Do doręczeń dokonywanych za pośrednictwem komornika w postępowaniu egzekucyjnym przepisu art. 139¹ nie stosuje się.

¹⁴ M. Uliasz, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] J. Gołaczyński, D. Szostek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do ustawy z 4.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*, 2019, Legalis, Nb 17.

¹⁵ E. Gapska, *Czynności procesowe*, [w:] T. Ereciński, K. Lubiński (red.), *Postępowanie nieprocesowe*, seria: System Prawa Procesowego Cywilnego, t. IV, cz. 1, vol. 2, Warszawa 2021, s. 999–1351, pkt 317.

¹⁶ Art. 626¹² § 1 k.p.c. § 1. Osoba, na rzecz której w księdze wieczystej jest wpisane prawo lub roszczenie, jej przedstawiciel albo pełnomocnik do doręczeń ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia sądu prowadzącego księgę wieczystą o każdej zmianie adresu lub wskazania adresu do doręczeń. Osoba zamieszkała lub mająca siedzibę w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej jest obowiązana wskazać pełnomocnika do doręczeń w Rzeczypospolitej Polskiej. § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do spadkobierców lub innych następców prawnych osoby, na rzecz której jest wpisane prawo w księdze wieczystej. § 3. W razie zaniedbania obowiązku, o którym mowa w § 1 i 2, pismo sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.

komornika w trybie art. 139¹ k.p.c. nie będzie miało miejsca¹⁷. W postępowaniu wieczystoksięgowym zapewnienie skutecznego doręczenia nie jest obowiązkiem wnioskodawcy, a sądu. Można przyjąć, że w szczególnych sytuacjach doręczenie wprawdzie może być dokonane za pośrednictwem komornika sądowego, jednakże nie na podstawie art. 139¹ k.p.c., a na zlecenie sądu¹⁸. Analogicznie wskazuje się, że rozpoznanie sprawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 560⁶ k.p.c.)¹⁹ również podlega odrębnemu postępowaniu w zakresie doręczenia pisma. Słuszny wydaje się pogląd, że bezwiedne stosowanie szczególnego trybu doręczeń dokonywanych przez komorników w oparciu o regulację zawartą w art. 13 § 2 k.p.c. może prowadzić do permanentnego zawieszania postępowań, a tym samym niemożności ich faktycznego zakończenia, co dezaktualizuje realizację prawa do sądu przysługującego uczestnikom postępowania. Wskazuje się, że automatyczne stosowanie art. 139¹ k.p.c. w postępowaniach nieprocesowych jest sprzeczne z ich ideą. Z istoty postępowania nieprocesowego wynika większa potrzeba aktywności sądu. W literaturze wskazano, że w sytuacjach, gdy orzeczenie wydane jest na posiedzeniu niejawnym, nie jest wykluczone, aby doręczenie zostało dokonane za pośrednictwem komornika sądowego, ale nie na podstawie art. 139¹ k.p.c., a na skutek zlecenia zgodnie z treścią art. 3 ust. 4 pkt 1 u.k.s. Możliwe jest również,

¹⁷ I. Wolwiak, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] P. Ryłski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2022, Legalis, pkt 92.

¹⁸ P. Sławicki, P. Sławicki, *Doręczenia pism za pośrednictwem komornika sądowego w postępowaniu nieprocesowym*, „Przegląd Sądowy” 2021, nr 2, s. 20–32, pkt 5.

¹⁹ Art. 560⁶ k.p.c.: § 1. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia szybkości postępowania, sąd może dokonywać doręczeń przez Policję lub Żandarmerię Wojskową. § 2. Doręczeń, o których mowa w § 1, Policja lub Żandarmeria Wojskowa dokonuje nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania zlecenia, za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty, na formularzu określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 131 § 2. § 3. Jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, Policja lub Żandarmeria Wojskowa ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. Z dokonanych ustaleń Policja lub Żandarmeria Wojskowa sporządza notatkę, którą przekazuje sądowi zlecającemu doręczenie. § 4. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma lub odpisu postanowienia sądu w budynku sądu zlecającego doręczenie, do którego Policja lub Żandarmeria Wojskowa je zwraca. Do zawiadomienia Policja lub Żandarmeria Wojskowa dołącza pouczenie, że pismo lub odpis postanowienia należy odebrać z sądu w terminie 7 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika niebędącego osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, o możliwości odbioru poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma lub odpisu postanowienia doręczenie uważa się za dokonane w ostatnim dniu tego terminu. § 5. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, Policja lub Żandarmeria Wojskowa zwraca pisma lub odpisy postanowień sądowi, informując go o dokonanych ustaleniach. To samo dotyczy przypadku, gdy Policji lub Żandarmerii Wojskowej mimo podjęcia wymaganych czynności nie udało się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. § 6. Policja lub Żandarmeria Wojskowa w toku postępowania udzielają sądowi innej pomocy niezbędnej do jego szybkiego zakończenia.

aby w postępowaniu wieczystoksięgowym pozostawić przesyłkę ze skutkiem doręczenia w aktach sprawy²⁰. Należy podkreślić, że nałożenie na wnioskodawcę ciężarów związanych z doręczeniami komorniczymi nie jest w pełni zasadne. Ustawodawca w uzasadnieniu wprowadzanych zmian wskazał: „Ponieważ doręczenie takiego pisma jest przepustką do wydania orzeczenia, a to leży w interesie powoda, jego należy obciążyć zapewnieniem takiego doręczenia”²¹. Stanowisko to nie jest w pełni akceptowane w stosunku do postępowania nieprocesowego. Możliwa jest bowiem sytuacja, że postanowienie co do istoty sprawy wydane w trybie nieprocesowym będzie zaspakajać również interes uczestnika postępowania. Argument oparty na zasadzie kontrydycyjności procesu nie jest uzasadniony, chociażby również dlatego, że sporny charakter spraw cywilnych nie ma bezpośredniego związku z instytucją doręczeń. W rezultacie poczynionych ustaleń uznać należy, że w postępowaniu nieprocesowym zastosowanie art. 139¹ k.p.c. jest obwarowane wymogiem występowania w postępowaniu podmiotu wszczynającego postępowanie adekwatnego do powoda jako podmiotu inicjującego postępowanie w trybie procesowym²². Wprawdzie w projekcie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2021 r. przewidziano wprowadzenie nowego przepisu (art. 511^{1a} k.p.c.)²³, to jednak dopóki zmiany nie zostaną dokonane, należy postulować *de lege ferenda*, aby ustawodawca w kontekście art. 13 § 2 k.p.c. doprecyzował zakres zastosowania przepisów odnoszących się do sposobów doręczeń.

Warto zauważyć, że zastosowanie przepisu art. 139¹ k.p.c. nie odnosi się do sytuacji, w której pozwany ma miejsce zamieszkania znajdujące się poza terenem Rzeczypospolitej Polskiej. Wprawdzie warunek ten nie został wyrażony wprost w treści przepisu, to jednak trzeba mieć na względzie, że dokonywanie doręczeń zagranicznych odbywa się w oparciu o normy o charakterze międzynarodowym²⁴. Wątpliwości budzi możliwość zastosowania regulacji z art. 139¹ k.p.c., gdy doręczenie odpisu pozwu dokonane ma być za granicą wraz z europejskim nakazem zapłaty²⁵. W opinii przedstawionej przez Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych podkreślono czasochłonność i znaczące koszty generowane przy dokonywaniu doręczeń zagranicznych. Z dezaprobatą przyjęto propozycję dokonywania doręczeń poza

²⁰ Stanowisko takie przedstawione zostało w artykule S. Sławicki, P. Sławicki, op. cit., pkt 7.

²¹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy..., s. 154.

²² E. Gapska, op. cit., pkt 317.

²³ Projekt nowego art. 511^{1a} k.p.c. zakłada, że przepis art. 139¹ § 1 k.p.c. będzie stosowany w przypadku nieodebrania przesyłki przez uczestnika. W takiej sytuacji przewodniczący uzna za konieczne doręczenie pisma za pośrednictwem komornika – za: I. Wolwiak, op. cit., pkt 99.

²⁴ Rozporządzenie nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczenie dokumentów) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 – za: M. Borodziuk, op. cit., s. 109.

²⁵ P. Rodziewicz, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] E. Marszałkowska-Krzesz (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2021, Legalis, pkt 4.

terenem RP za pośrednictwem poczty lotniczej. Wskazano, że mogłoby to prowadzić do naruszenia zasady równości stron poprzez uprzywilejowanie adresata mającego miejsce zamieszkania za granicą²⁶. Warto zaznaczyć, że wielu przedstawicieli doktryny wskazuje, że zakres zastosowania doręczenia komorniczego dokonywanego w trybie art. 139¹ k.p.c. nie odnosi się do sytuacji, gdy pozwany zamieszkuje poza granicami RP²⁷. Biorąc pod uwagę powyższe, trudno wymagać, aby rzeczywiście na powodzie miał ciążyć ciężar doręczenia zagranicznego.

Pismo wszczynające postępowanie w sprawie – zakres przedmiotowy regulacji

Należy przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, że wprowadzona regulacja dotyczy pozwu oraz innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony praw pozwanego²⁸. O ile pojęcie pozwu nie budzi wątpliwości, o tyle większy problem stanowi doprecyzowanie sformułowania „inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony praw”. Zważywszy że nie jest to nowe pojęcie prawne, można dokonać jego wykładni na gruncie piśmiennictwa i judykatury zgromadzonej na kanwie art. 143 k.p.c.²⁹ Należy je głównie

²⁶ Stanowisko Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczące inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe i ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (P9-33/17) z dnia 4 kwietnia 2018 r.

²⁷ Tak np.: J. Bodio, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Jakubecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do wybranych przepisów nowelizacji 2019*, 2019, Lex, pkt 5; T. Żywnowski, op. cit.; J. Bodio, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Zembrzusi (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1 i 2, 2020, Lex, pkt 11; M. Uliasz, op. cit., Nb 12.

²⁸ W literaturze wskazuje się, że doręczenie dokonywane na podstawie art. 139¹ k.p.c. dotyczy: wniosku o wszczęcie postępowania składanym w postępowaniu nieprocesowym, skargi o wznowienie postępowania, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego przezeńczenia. Przepis ma zastosowanie również do załączników ww. pism. Jednakże nie stosuje się go w postępowaniu egzekucyjnym przy doręczeniach dokonywanych za pośrednictwem komornika. Patrz: J. Bodio, J. Bodio, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Zembrzusi (red.), op. cit., pkt 4 oraz E. Stefańska, op. cit., pkt 3.

²⁹ Art. 143 k.p.c.: Jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający.

Na kanwie tego przepisu „inne pismo procesowe wywołujące potrzebę objęcia obrony praw” obejmuje m.in. wniosek o udzielenie zabezpieczenia, jeżeli wymaga się jego doręczenia obowiązaniem, wniosek o ustalenie, czy orzeczenie zagraniczne podlega uznaniu, wniosek dotyczący stwierdzenia wykonalności zagranicznego orzeczenia, wniosek o stwierdzenie wykonalności albo o uznanie wyroku sądu polubownego, w przypadku gdy jest wydany za granicą bądź ugody zawartej przed takim sądem, skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego – zob. M. Uliasz, op. cit.,

odnieć do pism, które kierowane są do strony pozwanej, w momencie gdy nie został jej jeszcze doręczony pozew, czyli dotyczy pisma procesowego stanowiącego pierwsze pismo w sprawie. Jednak należy zauważyć, że pojęcie nie obejmuje swoim zakresem pism, które wprawdzie wpływają na tok postępowania, ale nie wywołują potrzeby obrony praw przez pozwanego. Zazwyczaj na sprawnym przebiegu toku postępowania zależy przede wszystkim stronie powodowej. Tym samym wniosek powoda dotyczący odroczenia rozprawy czy też zawieszenia postępowania nie wywołuje zasadniczo potrzeby podjęcia obrony praw pozwanego. Analogiczna sytuacja dotyczy wniosku o zawezwanie do próby ugodowej czy też wniosku o zabezpieczenie dowodu składanego przed wszczęciem postępowania³⁰. Jednakże w literaturze wskazuje się, że każdorazowo to sąd powinien zbadać, czy nie nastąpi naruszenie praw pozwanego w przypadku dwukrotnego awizowania pisma i uznaniu go za doręczone pozwanemu.

Zasadniczym uchybieniem ustawodawcy jest niekompatybilność wprowadzonego zakresu przedmiotowego pism podlegających doręczeniu komorniczemu w stosunku do przepisów postępowania upominawczego czy nakazowego³¹. Istnieje luka prawna, do której nie odniesiono się w uzasadnieniu wprowadzanych zmian. Warto zaznaczyć, że wielokrotnie doręczenie odpisu pozwu wiąże się z jednoczesnym doręceniem odpisu nakazu zapłaty. Jednakże w art. 139¹ k.p.c. ustawodawca wprost wspomina jedynie o „pismach procesowych”. Tym samym kwestie związane z doręczeniem nakazu zapłaty (a jest to pismo sądowe) zostały pominięte. Warto podkreślić, że nakaz zapłaty jest wprawdzie orzeczeniem, ale orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie doręczanym wraz z pozwem. Zauważalna niekonsekwencja ustawodawcy powoduje, że – dokonując wykładni literalnej omawianego przepisu – uniemożliwia on doręczenie odpisu nakazu zapłaty łącznie z odpisem pozwu, gdyż jest to orzeczenie sądu, a nie pismo pochodzące od powoda³². Tym samym, przyjmując powyższą interpretację, trzeba byłoby w praktyce dokonać osobno doręczenia nakazu zapłaty (jako orzeczenia sądowego) i osobno pozwu. Jest to rozwiązanie nie do przyjęcia ze względu na to, że pozwany najprawdopodobniej w różnych terminach otrzymałby odpis pozwu z załącznikami oraz odpis nakazu zapłaty³³. Z uwagi na istniejącą lukę prawną należy postulować *de lege ferenda*, aby kwestia ta została doprecyzowana przez ustawodawcę.

Warto również zaznaczyć, że ukazany problem interpretacyjny art. 139¹ k.p.c. dotyczyć może także postanowienia o przekazaniu sprawy według wła-

Nb 8; A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2022, Legalis, Nb 3.

³⁰ Szerzej: Ł. Zamojski, op. cit., s. 16.

³¹ M. Borodziuk, op. cit., s. 113–115.

³² A. Mendrek, *Umorzenie procesu zawieszonoego w związku z niemożnością doręczenia odpisu pozwu*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego – Seria Prawnicza” 2020, nr 111, s. 166.

³³ Zob. Ł. Zamojski, op. cit., s. 16. Podobnie: P. Rodziewicz, op. cit., pkt 4.

ściwości innemu sądowi. W przypadku gdy postanowienie jest zaskarżalne zażaleniem, wiąże się z potrzebą podjęcia obrony praw przez pozwanego. Niemniej jednak również w tym przypadku wykluczona została możliwość doręczenia odpisu postanowienia za pośrednictwem komornika³⁴. Z uwagi na powyższe wydaje się słuszne, aby postulować *de lege ferenda* za ujednoczeniem wyników wykładni literalnej omawianego przepisu, biorąc pod uwagę zasady prawidłowej legislacji.

Podmiot, do którego kierowane jest wezwanie w trybie art. 139¹ k.pc. – podmiotowy zakres zastosowania

Teoretycznie najmniej wątpliwości powinien budzić zakres podmiotowy zastosowania art. 139¹ k.p.c. Z brzmienia samego przepisu wynika, że dotyczy on doręczenia pisma „pозwanemu”. Jednakże warto podkreślić, że jest to obszerna kategoria podmiotów mogących występować w tej roli w procesie. Przy interpretacji tego pojęcia powstają wątpliwości, co do których nie odnieśli się projektodawcy zmian w uzasadnieniu projektu ustawy.

Wprowadzony tryb doręczeń komorniczych odnosi się jedynie do pozwanych, którzy są osobami fizycznymi i nie prowadzą działalności gospodarczej. Wynika to głównie z faktu, że ustawodawca w § 2 komentowanego przepisu posługuje się zwrotem, że pozwany „przebywa pod adresem wskazanym w pozwie”. Nie występuje pojęcie „siedziba”, które jest charakterystyczne dla osób prawnych i ewentualnie jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. W uzasadnieniu projektu ustawy nie nawiązano do tej kwestii³⁵. Należy uznać to za istotne uchybienie i wnioskować *de lege ferenda*, aby ustawodawca usunął zaistniałe wątpliwości.

Problem interpretacyjny budzi status pozwanego w sytuacji tzw. dopozwania go w procesie. Powstaje pytanie: kto jest podmiotem zobowiązanym na gruncie art. 139¹ k.p.c.? Niejasność dotyczy dwóch podmiotów: powoda, czyli osoby wnoszącej pozew w sprawie, oraz pozwanego, wnioskującego o dopozwanie innego podmiotu. Na tym etapie procesowym podmiot zawiadamiany o toczącym się postępowaniu nie jest jeszcze ani podmiotem na prawach strony, ani też samą stroną procesową. Zgodzić się trzeba ze stanowiskiem przedstawionym w doktrynie, że w takim przypadku należy odejść od literalnej wykładni art. 139¹ k.p.c. i uznać, że to na pozwanym, a nie na powodzie ciąży obowiązek doręczenia korespondencji za pośrednictwem komornika. Przyjęcie

³⁴ K. Markiewicz, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Szancilo (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2019, Legalis, pkt 4.

³⁵ Tak: Ł. Zamojski, op. cit., s. 5–6. Zob. również M. Michalska-Marciniak, *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Marciniak (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–205*, 2019, Legalis, Nb 1.

powoda jako podmiotu zobowiązanego doprowadziłyby do nadużycia prawa procesowego. Mogłaby bowiem powstać sytuacja, w której to pozwany – mimo że to on kierował wnioskiem o dopozwanie – celowo wskazywałby sądowi niewłaściwy adres. Prowadziłyby to do przewlekania postępowania. Warto przy tym podkreślić, że niewywiązanie się z obowiązków procesowych przez powoda spowodowałyby zawieszenie postępowania. Można wnioskować *de lege ferenda*, aby w takich sytuacjach zmieniony został rygor procesowy. Zamiast dotychczasowej regulacji przewidującej zawieszenie postępowania, można byłoby wprowadzić skutek w postaci oddalenia wniosku o dopozwanie³⁶.

Wyłączenie szczególnego trybu doręczenia nastąpi również w stosunku do czynnego współuczestnika koniecznego. Zawiadomienie osób, których łączny udział w sprawie w charakterze powodów jest niezbędny, nie powoduje automatycznie, że osoby te uzyskują status powoda w sprawie. Stwarza im to jedynie możliwość przystąpienia do sprawy³⁷. Warto zaznaczyć, że nieoznaczenie prawidłowe wszystkich powodów w sprawie skutkuje rygiorem w postaci oddalenia powództwa, co ma miejsce po uprzednim wezwaniu powoda do złożenia wniosku o ustanowienie kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu³⁸.

Warto zauważyć, że wyjątkowa sytuacja następuje w przypadku wniesienia powództwa wzajemnego, który stanowi istotny środek obrony pozwanego, przejawiający się w czynnej akcji skierowanej przeciwko powodowi³⁹. Wytoczenie powództwa wzajemnego skutkuje uznaniem dotychczasowego powoda za pozwanego w sprawie. Możliwość zastosowania do niego trybu przewidzianego w art. 139¹ k.p.c. zaistnieje, gdy nie odbierze on korespondencji zawierającej powództwo wzajemne, przy czym jednocześnie uprzednio nie zostanie on pouczone o obowiązku zawiadomienia sądu o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania⁴⁰.

Warte podkreślenia jest to, że jedynie pozwany uprawniony jest do osobistego odebrania kierowanej do niego korespondencji w trybie art. 139¹ k.p.c. Jest to szczególnie tryb doręczenia⁴¹. Wykluczona jest sytuacja, aby doręczenie pisma nastąpiło w sposób zastępczy – czy to do rąk dorosłego domownika, czy też administracji, dozorczy, wójta lub prezydenta miasta. Tym samym jest to istotna różnica między klasycznym doręczeniem pocztowym a doręczeniem dokonywanym za pośrednictwem komornika⁴².

³⁶ M. Borodziuk, op. cit., s. 109, 110.

³⁷ O.M. Piaskowska, *Komentarz do art. 195 k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), op. cit., pkt 4.

³⁸ M. Borodziuk, op. cit., s. 111.

³⁹ M. Manowska, *Komentarz do art. 204 k.p.c.*, [w:] M. Manowska (red.), op. cit., pkt 1.

⁴⁰ M. Borodziuk, op. cit., s. 111.

⁴¹ Tryb szczególnie wynika z regulacji zawartej w art. 139¹ k.p.c. wraz z art. 3 ust. 4 pkt 1 oraz art. 3a KomSEgzU – za: I. Wolwiak, op. cit., Nb. 59.

⁴² Ł. Zamojski, op. cit., s. 10.

Podsumowanie

Bezsprzecznie należy stwierdzić, że mimo iż czynność doręczenia pisma była przewidziana już przepisami k.p.c. obowiązującymi przed 7 listopada 2019 r., to jednak wraz z momentem wejścia w życie nowelizacji zyskała ona w praktyce organów wymiaru sprawiedliwości doniosłe znaczenie. W szczególności prawidłowość doręczenia pism wszczynających postępowanie stanowi fundament stabilności orzeczeń sądowych i warunkuje zachowanie prawa strony do obrony. Ministerstwo Sprawiedliwości uznało, że w stanie prawnym obowiązującym sprzed nowelizacji zbyt dużo postępowań toczyło się bez udziału stron, ze względu na nieodebranie przez nich korespondencji⁴³. Wprowadzenie tzw. doręczenia komorniczego miało za zadanie wyeliminowanie fikcji doręczenia co do pism wszczynających postępowanie w sprawie. Uznanie bowiem pisma za doręczone, mimo nieodebrania przesyłki podwójnie awizowanej, nie gwarantuje skutecznego rozpoczęcia przewodu sądowego.

Zakres regulacji objętej działaniem normy wyrażonej w przepisie art. 139¹ k.p.c. nie został wystarczająco doprecyzowany przez ustawodawcę. Niewątpliwie stosowanie szczególnego sposobu doręczenia zostało wyłączone w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz w postępowaniu egzekucyjnym. Trzeba zauważyć, że nie ma racjonalnego uzasadnienia do zróżnicowania sytuacji pozwanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym i w postępowaniu nakazowym. Powstają również wątpliwości w przypadku wyłączenia regulacji, gdy w postępowaniu egzekucyjnym organem egzekucyjnym jest sąd rejonowy. Przyjmuje się natomiast, że art. 139¹ k.p.c. znajduje zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym. Uznanie takie wywołuje liczne kontrowersje, gdyż ustawodawca wprowadził odrębne regulacje dotyczące doręczenia pisma. Świadczą o tym rozwiązania dotyczące postępowania wieczystoksięgowego czy też postępowania w sprawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Bezwiedne stosowanie szczególnego trybu doręczeń dokonywanych przez komorników na podstawie analogii ustawowej z art. 13 § 2 k.p.c. może prowadzić do permanentnego zawieszania postępowań. Należy postulować, aby niejasności wynikłe na tym tle zostały doprecyzowane przez ustawodawcę.

Wprowadzona regulacja dotyczy pozwu oraz innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony praw pozwanego. Interpretacja pojęcia „inne pismo procesowe, wywołujące potrzebę podjęcia obrony praw” pozwanego budzi szereg wątpliwości. Głównym uchybieniem ustawodawcy jest nieadekwatność wprowadzonego zakresu przedmiotowego pism podlegających doręczeniu komorniczemu w stosunku do przepisów postępowania upominawczego czy nakazowego. Problemem interpretacyjnym jest również możliwość zaliczenia lub nieuznania postanowienia o przekazaniu sprawy według właściwości

⁴³ K. Stadnik-Cząstka, *Rewolucja w procedurze cywilnej – doręczenia pism procesowych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego” 2020, z. 111, s. 261, 264.

innemu sądowi jako „pisma procesowego, wywołującego potrzebę podjęcia obrony praw pozwanego”. Również te wątpliwości powinny zostać uwzględnione przez ustawodawcę.

Podobnie niejasności dotyczą także użytego w komentowanym przepisie pojęcia „pozwany”. Zażywszy na fakt, że jedynie osoba fizyczna może „przebywać” pod jakimś adresem, rodzą się wątpliwości co do zastosowania przepisu w odniesieniu do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. Projektodawcy zmian nie odnieśli się do tej kwestii w uzasadnieniu wprowadzonej nowelizacji. Problem interpretacyjny budzi również status pozwanego w sytuacji tzw. dopozwania go w procesie czy też w przypadku wniesienia powództwa wzajemnego, a zatem nie jest w pełni jasne, jaki jest zakres stosowania art. 139¹ k.p.c. w obu przypadkach. Tym samym należy wnioskować *de lege ferenda*, aby ustawodawca rozwiązał zaistniałe wątpliwości.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że co prawda słuszną jest koncepcja wprowadzenia doręczeń komorniczych, u której podstaw leży zapewnienie usprawnienia postępowania i zapewnienia stabilności orzeczeń sądowych, to jednak w praktyce spowodowała szereg trudności proceduralnych związanych z interpretacją zakresu stosowania art. 139¹ k.p.c. Zdaniem autorki ustawodawca powinien raz jeszcze przeanalizować wprowadzoną regulację w kontekście innych przepisów mających wpływ na sposób skorzystania z doręczeń dokonywanych za pośrednictwem komornika i rozwiązać wynikłe na tym tle wątpliwości interpretacyjne.

Wykaz literatury

- Bodio J., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Jakubecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do wybranych przepisów nowelizacji 2019*, 2019, Lex.
- Bodio J., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Zembrzuski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1 i 2, 2020, Lex.
- Borodziuk M., *Doręczenie komornicze w praktyce sądowej po zmianach procedury cywilnej dokonanych 7 listopada 2019 roku*, „Prokuratura i Prawo” 2021, nr 3.
- Gapska E., *Czynności procesowe*, [w:] T. Ereciński, K. Lubiński (red.), *Postępowanie nieprocesowe*, seria: System Prawa Procesowego Cywilnego, t. IV, cz. 1, vol. 2, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Manowska M., *Komentarz do art. 204 k.p.c.*, [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–477(16)*, wyd. czwarte, 2021, Lex.
- Markiewicz K., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Szancilo (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2019, Legalis.
- Mendrek A., *Umorzenie procesu zawieszono w związku z niemożnością doręczenia odpisu pozwu*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego – Seria Prawnicza” 2020, nr 111(29).

- Michalska-Marciniak M., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Marciniak (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–205*, 2019, Legalis.
- Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczące inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe i ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (P9-33/17) z dnia 4 kwietnia 2018 r.
- Parafianowicz J., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, 2022, Lex.
- Piaskowska O.M., *Komentarz do art. 195 k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, 2022, Lex.
- Rodziewicz P., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] E. Marszałkowska-Krześ (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2021, Legalis.
- Sławicki P., Sławicki P., *Doręczenia pism za pośrednictwem komornika sądowego w postępowaniu nieprocesowym*, „Przeгляд Sądowy” 2021, nr 2.
- Stadnik-Cząstka K., *Rewolucja w procedurze cywilnej – doręczenia pism procesowych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego” 2020, nr 111.
- Stefańska E., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–477(16)*, wyd. czwarte, 2021, Lex.
- Uliasz M., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] J. Gołaczyński, D. Szostek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do ustawy z 4.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*, 2019, Legalis.
- Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3137/2019.
- Wolwiak I., *Gwarancja dostępu do sądu w sprawie opartej na przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, „Iustitia” 2020, nr 3.
- Zieliński A., Flaga-Gieruszyńska K., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, 2022, Legalis.
- Żyznowski T., *Komentarz do art. 139¹ k.p.c.*, [w:] T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Artykuły 1–366*, 2021, Lex.

Summary

Service by bailiffs after the changes made by the amendment to the Code of Civil Procedure of July 4, 2019 – interpretation doubts

Keywords: law, civil procedure, amendment, bailiff, delivery.

This paper deals with the issue of service performed through a bailiff as a special mode of service introduced by the amendment to the Code of Civil Procedure of November 7, 2019. The study discusses the scope of application of Art. 139¹ of the Code of Civil Procedure and the resulting procedural doubts.

The paper proposes *de lege ferenda* postulates that relate to the removal by the legislator of doubts related to the use of the term “defendant” occurring in a situation where he files an application to summon another defendant and a counterclaim. The aim of the publication is to analyze the reform by showing the procedural difficulties that arise when applying the new regulation in practice.

